

IV. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГАЛУЗЕВИХ ЮРИДИЧНИХ НАУК

УДК 343.8

DOI 10.32755/sjcriminal.2023.01.106

Гнатчук А. Ю.,

аспірантка кафедри кримінально-правових
та адміністративно-правових дисциплін
Міжнародного економіко-гуманітарного
університету імені академіка Степана Дем'янчука,
м. Рівне, Україна

ORCID: 0009-0001-3038-2287

ПЕНІТЕНЦІАРНІ ЗАСАДИ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ ЩОДО ЗАСУДЖЕНИХ В УКРАЇНІ

Стаття присвячена пенітенціарним засадам виконання судових рішень щодо засуджених в Україні. Обґрунтовано позицію, що в сучасній практиці виконання/відбування засудженими в місцях несвободи кримінальних покарань пенітенціарні засади виконання судових рішень щодо засуджених в Україні потребують виважених та обґрунтованих наукових розробок, мета яких – забезпечити реалізацію соціалізації, ресоціалізації та реінтеграції засуджених. Сформульовано поняття «пенітенціарні засади виконання судових рішень щодо засуджених в Україні». Виокремлено актуальні проблеми виконання судових рішень щодо засуджених, які відбувають покарання в місцях несвободи та перебувають на обліку в уповноважених органах з питань пробації. Доведено, що саме в майбутньому пенітенціарні засади виконання судових рішень щодо засуджених в Україні будуть провідним завданням державної політики Міністерства юстиції України у сфері виконання покарань і пробації.

Ключові слова: пенітенціарні засади, виконання, покарання, засуджені, персонал, місця несвободи, пробація, судові рішення.

Постановка проблеми. Пенітенціарні засади виконання судових рішень щодо засуджених в Україні взагалі є провідним завданням державної політики Міністерства юстиції України у сфері виконання покарань і пробації, оскільки саме вони забезпечують порядок і умови виконання й відбування кримінальних покарань у місцях несвободи Державної кримінально-виконавчої служби України (далі – ДКВС України) та уповноважених органах з питань пробації Державної установи «Центр пробації» (далі – ДУ ЦП).

Отже, ведучи мову про пенітенціарні засади виконання судових рішень щодо засуджених в Україні, варто зробити наголос на тому, що вони відіграють важливу роль у соціалізації, ресоціалізації та реінтеграції засуджених у суспільство після звільнення. Пенітенціарним засадам виконання судових рішень щодо засуджених в Україні відводиться провідне місце в науковому пошуку трансформації кримінально-виконавчої системи України в пенітенціарну.

Одним із напрямків удосконалення будь-якої системи, як зауважує вітчизняний учений С. І. Халимон, є належне унормування правової системи такого виду діяльності. Основна теза вченого – необхідність саме оптимізації структури пенітенціарної системи [1, с. 74–75]. Поділяючи позицію вченого і враховуючи той факт, що в сучасній практиці кримінально-виконавча система України потребує виважених та обґрунтованих наукових розробок, спрямованих на переконливі дослідницькі висновки, пропозиції й рекомендації, з якими Міністерство юстиції України як правонаступник Державної пенітенціарної служби не може не рахуватися, ми поставили за мету визначити роль пенітенціарних засад виконання судових рішень щодо засуджених в Україні.

Така постановка проблеми пов'язана з тим, що засуджені після набрання законної сили вироку суду направляються під конвоєм (місця несвободи) або самостійно (уповноважений орган з питань пробації) до місця відбування кримінального покарання. Після прибуття до місця відбування кримінального покарання засуджений зобов'язаний пройти процедуру постановки на облік.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За останні десять років питання пенітенціарних засад виконання судових рішень щодо засуджених в Україні на сучасному етапі трансформації кримінально-виконавчої системи України в пенітенціарну були предметом вивчення вітчизняних учених: І. Г. Богатирьова, А. І. Богатирьова, О. І. Богатирьової, О. М. Джужі, І. О. Колба, О. Г. Колба, Л. І. Олефір, О. О. Шкути, О. Г. Михайлика, М. С. Пузирьова, Н. В. Устюжанінової, С. І. Халимона, А. Х. Степанюка, І. С. Яковець та інших. Проте в сукупності ця проблема вченими не розглядалася, що і зумовило актуальність вибору назви статті.

Формулювання мети. Для реалізації поставленої мети спробуємо виконати такі завдання: проаналізувати наукові розвідки щодо визначення поняття «пенітенціарні засади виконання судових рішень щодо засуджених в Україні»; виявити актуальні проблеми у виконанні судових рішень щодо засуджених, які перебувають на обліку в уповноважених органах з питань пробації, об'єднати їх за спільними ознаками та сформулювати висновки.

Виклад основного матеріалу. Оскільки обов'язковість рішень суду є конституційним принципом правосуддя, що знайшов закріплення у статті 129 Конституції України [2], тому умисне невиконання рішення, вироку, ухвали чи постанови суду або здійснення перешкод для їх виконання засудженим чи персоналом органів і установ виконання покарань тягне кримінальну відповідальність, передбачену статтею 382 Кримінального кодексу (далі – КК) України [3].

Тому пенітенціарні засади виконання судових рішень щодо засуджених в Україні є складними багатофакторними процесами, які врегульовані Кримінально-виконавчим кодексом України, Законом України «Про пробацію», іншими нормативно-правовими актами. Натомість визначення «пенітенціарні засади виконання судових рішень щодо засуджених в Україні» законодавчо не закріплено, що певним чином викликає наукову дискусію серед вітчизняних учених.

Розкриваючи зміст пенітенціарних засад виконання судових рішень щодо засуджених в Україні, важливо зауважити, що актуалізація розвитку вітчизняної кримінально-виконавчої системи України та її подальша трансформація в пенітенціарну систему – це не просто продукт певного наукового сегмента, а визнання суспільством потреби її реформування та самовдосконалення.

Саме ми, платники податків, повинні розуміти, наскільки чинна кримінально-виконавча система гарантує нам повернення у суспільство законслухняних громадян. Тому пенітенціарна наука і прагне довести суспільству потребу в її актуалізації шляхом впровадження доктринальних і стратегічних програм у законотворчий процес, інформаційно-методичне забезпечення.

На жаль, за дослідженням наукової школи «Інтелект», суспільство, насамперед органи державної влади та громадські інституції, не повною мірою, а іноді зовсім не бажають використовувати науково обґрунтовані висновки та пропозиції вчених пенітенціарного спрямування стосовно актуалізації подальшого розвитку пенітенціарних засад виконання судових рішень щодо засуджених в Україні, що створює передумови віддалення пенітенціарної науки від практики [4, с. 12].

Тому однією з нагальних проблем подальшого розвитку вітчизняної кримінально-виконавчої системи України та її трансформації в пенітенціарну систему є ініціювання й розроблення сучасних пенітенціарних засад виконання судових рішень щодо засуджених в Україні. У разі сприйняття суспільством цих засад перед ученими-пенітенціаристами постане завдання щодо розроблення вищезазначеного документа, який має бути відповідним чинном обговорений і скоординований до Верховної Ради України.

Серед аргументів стосовно розроблення сучасних пенітенціарних засад виконання судових рішень щодо засуджених в Україні автор виділяє: Закон України «Про пробацію», законопроект «Про пенітенціарну систему», законопроект «Про Дисциплінарний статут пенітенціарної системи», розробку вітчизняними вченими доктрини пенітенціарного права України тощо.

Ще одна важлива проблема пенітенціарних засад виконання судових рішень щодо засуджених в Україні – наскільки корисною є постійна зміна норм кримінально-виконавчого законодавства щодо порядку і умов виконання/відбування засудженими кримінальних покарань. Зрозуміло, що сучасне реформування кримінально-виконавчої системи України не може обійти таку соціальну реальність, як удосконалення чинного законодавства України у пенітенціарній сфері.

Це зумовлено тим, що підпорядкування кримінально-виконавчої системи Міністерству юстиції України не лише змінило модель її функціонування, а й викликало необхідність перегляду нормативно-правової бази, спрямованої на захист прав і свобод засуджених та ув'язнених.

Поряд з тим зміна норм кримінально-виконавчого законодавства має бути якісна і відповідати статті 1 Кримінально-

виконавчого законодавства України [5]. Доречно зауважити, що за весь період існування Кримінально-виконавчого кодексу України в нього було внесено стільки змін і доповнень, що загалом спричинило тотальну безсистемність, неоднозначність тлумачення його норм і створило значні перешкоди в практичній діяльності органів і установ виконання покарань.

Постійне внесення змін та доповнень у кримінально-виконавче законодавство України свідчить про відсутність належної теоретичної бази й сучасної наукової методології пізнання соціальної сутності кримінально-виконавчих правовідносин і формування їх системи, суб'єктами якої виступає, з одного боку, держава через свої інституції, а з іншого – ув'язнені та засуджені.

До речі, деякі приписи кримінально-виконавчого законодавства України в межах тільки одного року можуть змінюватися неодноразово, що серед вітчизняних учених викликає певну здивованість, пов'язану з низькою нормотворчою технікою, невмотивованістю, науковою і практичною необґрунтованістю, хаотичністю та безсистемністю.

Створюється враження, що на законотворення в галузі кримінально-виконавчого законодавства може впливати певна політична еліта, окрема група відданих цій еліті науковців, громадськість, яка не завжди обґрунтовано і виправдано, а переважно через власні інтереси переконує законодавця ухвалювати ті чи інші зміни й доповнення до чинного законодавства у сфері виконання й відбування покарань, незважаючи на складні соціальні, економічні проблеми функціонування пенітенціарної системи України.

Особливо це простежується останніми роками, коли Міністерство юстиції України намагається реформувати кримінально-виконавчу систему не на узгодженій ідеї (адже це потрібно державі й суспільству), а за рахунок публічних заяв, хаотично, без відповідного наукового супроводу. До речі, це стосується і нової Концепції реформування (розвитку) пенітенціарної системи України, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2017 р. № 654-р. [6], Стратегії реформування пенітенціарної системи на період до 2026 року та затвердження операційного плану її реалізації у 2022–2024 роках [7].

Слід також зазначити, що за такого підходу руйнується сама ідея реформування кримінально-виконавчої системи відповідно до стандартів Європейського Союзу. Виникають запитання: хто готує такі законопроекти, яким чином вони проходять Комітет Верховної Ради з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності та підкомітет з питань діяльності Державної кримінально-виконавчої служби України?

Окремим питанням стосовно пенітенціарних засад виконання судових рішень щодо засуджених в Україні є функціонування національної системи пробації, яка нині є частиною Державної кримінально-виконавчої системи у структурі Міністерства юстиції України як Державна установа «Центр пробації» (діяльність якої поширюється на територію всієї держави). Підрозділи пробації (573 офіси пробації) наявні в усіх адміністративно-територіальних одиницях країни. Функції та завдання пробації виконують понад 3 тисячі працівників [8].

Про систему пробації в Україні ґрунтовно заговорили після ухвалення Верховною Радою України у 2015 році Закону України «Про пробацію». Зрозуміло, що цьому закону передували численні дослідження, які були проведені вітчизняними вченими. Тому на цей час інститут пробації в Україні залишається одним із прогресивних інститутів держави щодо застосування до засуджених за вчинені кримінальні правопорушення (кримінальні проступки) покарань, не пов'язаних з позбавленням волі на певний строк.

Серед актуальних проблем виконання судових рішень щодо засуджених, які перебувають на обліку в уповноважених органах з питань пробації України, варто виділити такі проблеми:

1) повна цифровізація системи пробації. Саме завдяки повній цифровізації системи пробації уповноважені органи з питань пробації спроможні будуть забезпечити виконання судових рішень щодо засуджених, які перебувають на обліку в органах пробації України. Крім того, завдяки впровадженню в органах пробації України цифровізації її персонал зміг ефективно працювати в нових реаліях війни та не втратити базу даних документів на окупованих територіях.

До речі, завдяки технічним засобам електронних комунікацій – електронна пошта, текстові повідомлення з використанням мобільного зв'язку – стало можливим для персоналу уповноваженого з питань пробації викликати обвинуваченого для складання досудової доповіді, що надає можливість ознайомити останнього з текстом складеної доповіді. Після чого працівник пробації може ухвалити рішення щодо клопотання чи не клопотання перед судом про застосування до особи, яка вчинила кримінальне правопорушення (кримінальний проступок), покарання, не пов'язаного з позбавленням волі;

2) наступна проблема – профілактика рецидиву серед суб'єктів пробації, оскільки вчинення ними під час відбування кримінального покарання без ізоляції від суспільства повторного кримінального правопорушення викликає нарікання з боку платників податків на роботу уповноважених органів з питань пробації;

3) важливою проблемою в системі пробації є залучення наукового потенціалу вітчизняних учених щодо розробки наукових інструментів у роботі із суб'єктами пробації, зокрема: розробка оцінки ризиків вчинити повторний злочин; впровадження різних видів корекційних програм відбування покарання тощо;

4) одна з постійних проблем, яку варто розв'язувати, – удосконалення чинного законодавства щодо покращення роботи в системі пробації з її суб'єктами. Цьому процесу має сприяти і розширення системи видів покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, збільшення значимості в суспільстві професії працівника пробації; створення сучасної системи підвищення кваліфікації персоналу та його комунікація із прогресивними системами пробації у світі.

Враховуючи той факт, що Закон України «Про пробацію» визначає три види пробації відповідно до її функцій – досудову, наглядову та пенітенціарну [2], варто зазначити, що на обліку в уповноважених органах пробації перебуває удвічі більше засуджених, ніж у виправних та виховних колоніях Державної кримінально-виконавчої служби України.

За даними Державної установи «Центр пробації», тільки за 2022 рік через нагляд пробації пройшли більше 110 тис. суб'єктів, підготовлено більше 11 тис. досудових доповідей.

У рамках пенітенціарної пробації понад 5,5 тис. осіб отримали допомогу під час звільнення з установ виконання покарань. Також на пробацію в Україні покладено виконання адміністративних (не кримінальних) санкцій, пов'язаних з безоплатними роботами у громаді, а також з оплачуваними роботами боржників щодо аліментів на дітей – суспільно корисні роботи, а це понад 11 тис. осіб [8];

5) серед актуальних проблем виконання судових рішень щодо засуджених, які перебувають на обліку в уповноважених органах з питань пробації України, ми виділяємо і функціонування уповноважених органів пробації в умовах воєнного стану. Саме воєнний стан в Україні зумовив необхідність внесення змін до нормативно-правових актів, що регулюють діяльність уповноважених органів з питань пробації.

Зокрема, 3 березня 2022 року внесено зміни до Кримінального кодексу України, якими встановлено кримінальну відповідальність за колабораційну діяльність (ст. 111-1 КК України). За даними Державної установи «Центр пробації», у лютому 2023 року на обліку уповноважених органів з питань пробації перебуває 447 таких осіб. Серед них 124 особи, засуджені за колабораційну діяльність [8].

Варто також звернути увагу на той факт, що в умовах воєнного стану підрозділ уповноваженого органу з питань пробації під час окупації ворогом міг знищити або втратити особові справи суб'єктів пробації. Тому після звільнення Збройними силами України захоплених територій особові справи суб'єктів пробації підлягають терміновому відновленню. Для цього проводять дактилоскопіювання та виготовляють фотокартки засудженого. Уповноважений орган з питань пробації направляє до суду запити для отримання копій судових рішень, які є підставою для відбування суб'єктом пробації кримінального покарання;

б) серед проблем виконання судових рішень варто виділити перебування на обліку в уповноважених органах з питань пробації України засуджених за колабораційну діяльність. Поглиблене вивчення частин 1, 2, 3 статті 111-1 КК України показує, що суд може застосувати до такої категорії засуджених покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або зай-

матися певною діяльністю, тобто покарання, не пов'язане з позбавленням волі, але санкція ч. 1, 2 статті 111-1 КК України передбачає покарання на строк від десяти до п'ятнадцяти років.

Виходить, що 124 особи – громадяни України, які усвідомлено вчинили кримінальне правопорушення (кримінальний проступок) на користь держави-агресора, а саме здійснили такі дії:

– публічне заперечення громадянином України здійснення збройної агресії проти України, встановлення та утвердження тимчасової окупації частини території України або публічні заклики громадянином України до підтримки рішень та/або дій держави-агресора, збройних формувань та/або окупаційної адміністрації держави-агресора, до співпраці з державою-агресором, до невизнання поширення державного суверенітету України на тимчасово окуповані території України – ч. 1 статті 111-1 КК України;

– добровільне заняття громадянином України посади, не пов'язаної з виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських функцій, у незаконних органах влади, створених на тимчасово окупованих територіях, у тому числі в окупаційній адміністрації держави-агресора – ч. 2 статті 111-1 КК України, а тому мають відбувати покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю в уповноважених органах пробації від 10 до 15 років [3].

У зв'язку з вищенаведеним у нас виникає певне міркування, чи доречно це робити, оскільки дуже великий строк перебування на обліку в уповноважених органах з питань пробації. Можливо, законодавцю варто внести зміни і доповнення до ч. 1, 2 ст. 111-1 КК України за колабораційну діяльність шляхом застосування покарання, не пов'язаного з позбавленням волі, у виді штрафу або громадських робіт.

Насамкінець слід зазначити, що під пенітенціарними засадами виконання судових рішень щодо засуджених в Україні автор розуміє вихідні положення, які ґрунтуються на нормах права та пенітенціарній доктрині виконання судових рішень щодо засуджених в Україні.

Висновки. Викладені в цій статті погляди автора на проблему пенітенціарних засад виконання судових рішень щодо засуджених в Україні дозволяють сформулювати такі висновки:

1) доведено, що саме в майбутньому пенітенціарні засади виконання судових рішень щодо засуджених в Україні будуть провідним завданням державної політики Міністерства юстиції України у сфері виконання покарань і пробації;

2) сформульоване автором поняття «пенітенціарні засади виконання судових рішень щодо засуджених в Україні» дозволило запропонувати науковій спільноті впровадження в пенітенціарну науку нової дефініції та її реалізації в майбутньому у правовому полі.

Список використаних джерел

1. Халимон С. І. Деякі зауваження до проекту Закону України «Про пенітенціарну систему». *Пенітенціарна система України у глобальному вимірі*: матеріали I Міжнародного пенітенціарного форуму (м. Рівне, 29–30 жовтня 2021 року) / Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені Степана Дем'янука. Рівне : Гельветика, 2021. С. 74–75.

2. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

3. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. Ст. 131.

4. Богатирьов І. Г. Доктринальна модель побудови пенітенціарної системи України нового типу (інноваційний проект). Київ : Дакор, 2014. 56 с.

5. Кримінально-виконавчий кодекс України : Закон України від 11.07.2003 р. № 1129-IV. *Відомості ВР України*. 2004. № 3–4. Ст. 21.

6. Про схвалення Концепції реформування (розвитку) пенітенціарної системи України : розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.09.2017 р. № 654-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/654-2017-%D1%80#Text> (дата звернення: 25.04.2023).

7. Про схвалення Стратегії реформування пенітенціарної системи на період до 2026 року та затвердження операційного плану її реалізації у 2022–2024 роках : розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2022 р. № 1153-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1153-2022-%D1%80#Text> (дата звернення: 25.04.2023).

8. Пробація – новий імпульс реформ. Міжнародна конференція з питань кримінальної юстиції. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/probatsiia-novyi-impuls-reformyvidbulasia-mizhnarodna-konferentsiia-z-pytan-kryminalnoi-iustytzii> (дата звернення: 25.04. 2023).

9. Про пробацію : Закон України від 05.02.2015 р. № 160-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 13. Ст. 93.

Hnatchuk A.,

Graduate Student of the Department of Criminal-Legal
and Administrative-Legal Disciplines
Academician Stepan Demianchuk International University
of Economics and Humanities
Rivne, Ukraine
ORCID: 0009-0001-3038-2287

PENITENTIARY FACILITIES ENFORCEMENT OF COURT DECISIONS REGARDING CONVICTS IN UKRAINE

The article emphasizes that the penitentiary principles of execution of court decisions against convicted persons in Ukraine are complex multifactorial processes regulated by the Criminal and Executive Code of Ukraine, the Law of Ukraine on Probation, and other regulatory legal acts. On the other hand, the legal definition of penitentiary principles for the execution of court decisions regarding convicts in Ukraine is not established, which in a certain way causes a scientific debate among domestic scientists.

Revealing the content of the penitentiary principles for the execution of court decisions against convicted persons in Ukraine, it has been proven that the actualization of the further development of the domestic criminal enforcement system of Ukraine and its subsequent transformation into a penitentiary system is not just a product of a certain scientific segment, it is a recognition by society of the need for its reform and self-improvement.

It is noted that the penitentiary principles for the execution of court decisions regarding convicted persons in Ukraine are generally the leading task of the state policy of the Ministry of Justice of Ukraine in the field of execution of punishments and probation, since they ensure the order and conditions for the execution and serving of criminal punishments in places of deprivation of liberty of the State Criminal and Executive Service of Ukraine (hereinafter SCES of Ukraine) and authorized bodies on probation issues of the State Institution "Probation Center" (hereinafter SI PC).

Emphasis is placed on the fact that penitentiary principles for the execution of court decisions against convicts in Ukraine play an important role in the socialization, resocialization and reintegration of convicts into society after release. Moreover, penitentiary science gives the leading place in the scientific search for

the transformation of the penal system of Ukraine into a penitentiary system to the penitentiary principles of the execution of court decisions regarding convicts in Ukraine.

It is noted that one of the ways to improve any system is the proper regulation of the legal system of this type of activity. Against the background of the ongoing reform of bodies and institutions for the execution of punishments, we cannot bypass the latest proposals for legislation, which are supposedly aimed at "optimizing the penitentiary system, introducing new approaches to encouraging its personnel, introducing effective management of enterprises of institutions for the execution of punishments.

The fact that in modern practice the penal system of Ukraine needs balanced and substantiated scientific developments aimed at convincing research conclusions, proposals and recommendations, which the Ministry of Justice of Ukraine, as the legal successor of the State Penitentiary Service, cannot fail to reckon with, we set the goal of determining the role of penitentiaries principles of execution of court decisions regarding convicts in Ukraine.

This formulation of the problem is connected with the fact that convicts who, after the entry into force of a court verdict, are sent under escort (places of imprisonment) or independently (authorized body on probation) to the place of serving a criminal sentence. After arriving at the place of serving the criminal sentence, the convict must go through the registration procedure.

The following tasks are solved in the article: scientific research on the definition of the concept of penitentiary principles for the execution of court decisions regarding convicts in Ukraine is analyzed; actual problems in the execution of court decisions regarding convicts who are registered with the authorized bodies on probation issues were identified, which allowed them to be united by common features and the conclusions formulated accordingly.

Key words: *penitentiary facilities, execution, punishment, convict, staff, places of imprisonment, probation, court decision.*

References

1. Khalimon S. I. (2021), Some comments on the draft Law of Ukraine "On the Penitentiary System" Penitentiary System of Ukraine in a Global Dimension: Proceedings of the I International Penitentiary Forum, Rivne : "Helvetyka" Publishing House, pp. 74–75.
2. Ukraine (1996), Constitution of Ukraine : Law of Ukraine, Verkhovna Rada of Ukraine, Kyiv.
3. Ukraine (2001), Criminal Code of Ukraine : Law of Ukraine, Verkhovna Rada of Ukraine, Kyiv.
4. Bohatyrov I. H. (2014), Doctrinal model of building a new type of penitentiary system of Ukraine (innovative project), Dakor, Kyiv.

---

5. Ukraine (2003), Criminal Executive Code of Ukraine : Law of Ukraine, Verkhovna Rada of Ukraine, Kyiv.

6. Ukraine (2017), On the approval of the Concept of Reform (Development) of the Penitentiary System of Ukraine : Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine, Cabinet of Ministers of Ukraine, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/654-2017-%D1%80#Text> (accessed 25 April 2023).

7. Ukraine (2022), On approval of the Penitentiary System Reform Strategy for the period until 2026 and the approval of the operational plan for its implementation in 2022–2024 : Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine, Cabinet of Ministers of Ukraine, Kyiv, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1153-2022-%D1%80#Text> (accessed 25 April 2023).

8. Probation is a new impetus for reforms, International Conference on Criminal Justice, available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/probatsiia-novyi-impuls-reformy-vidbulasia-mizhnarodna-konferentsiia-z-pytan-kryminalnoi-iustytysii> accessed 25 April 2023).

9. Ukraine (2015), On Probation : Law of Ukraine, Verkhovna Rada of Ukraine, Kyiv.